

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

Телеф. Редакції 29-41.
Друкарні 29-25.
В СПРАВИ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАЇТЬСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЙ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИЖИВНИКА
25 сот.

Резолюції „Утрехт-у Дарданел-у“ втягнули в круговорот загального європейського занепокоєння також Англія. Англія є в якийсь дуже невизначений спосіб замішана в цілу історію. Чогось „чорного на білім“, чогось зловимого немає. Є тільки те, що в критичному часі в 1927 р. проєктовано англо-бельгійським мілітарним договором, паралельний до франко-бельгійського, що його вір власне зложено, але ні один з урядів його остаточно не прийняв. Формально немає отже нічого. Але фактично?... Співучасті Англії в тих справах стоїть в найтіснішій зв'язку з потаємним відновленням франко-бритійської антанти в 1928 р. Тому-то не формальна, але дійсна сторінка пакту антантала запити й інтерполяції в англійським парламенті. Уряд вирікся всякої співучасті але на запити відповідає на Чемберлен особисто, тільки вислав свого секретаря. Це — після анкриття франко-бритійської антанти — нова „непридичність“. І новий козир в руки виборчої опозиції. Однак це ще не таке страшне. Перше є ось що: Завдяки утрехтській публікації ще більше шезують для Лондону можливості втягнути Італію в свою систему європейського мілітарного аблякування. А власне ніде інакше, а в Італії треба шукати, що думає про все те противни сторона. Власне тут, в Італії, є точка зачалу для політичних формацій орієнтованих противлення до системи Пуанкаре. Є ними незвичайно трудно поставити якінебудь дальші йдучи прогнози на будуще і яке ними намагатись окреслити ті противленні формації. Вони є покищо *in statu nascendi*. Але вони є разом з тим тільки питанням часу. Через армію сформування тайного пакту Англія не має найменшої можливості зацікавитись заціканебудь і по формі французам відповісти. Одначе та відповідь така буде. Дійсна, реальна, так само реальна, як пакт з Ватиканом, як італійські морські і повітряні зброєння і передовсім систематично розбудовувана ревізіоністична система італійської закордонної політики, зокремаж на Балкані, в передній Азії, на сході Європи, а її подальшими потенційними зв'язками і передовсім з Америкою. І саме в тих перспективах українська справа шовалі внозніша починає бути

чинником, що так чи інакше зміг би зайняти впливові становище при розвитку підготовлюваних подій.

Переломові дні.

Європа переживає важливі хвилини. І не тільки вона одна. Політичний розвиток світа нібито прискіпується, набирає швидшого темпа. Оформлюється далекайдучі плани та можливості. Відновлення франко-бритійської антанті є дуже знаменне для цих процесів. Політична диференціація світа у шораз виразніші словов-політичні комплекси є істотним процесом часу. Однак в даній хвилині переживаємо щось несподівано коротку передішку, бо цей розвиток піде значно скорше шойно після порішення трьох проблем, а саме: справи репарацій, фактичного переїзиту влади Губером в Америці і після англійських виборів. До цього часу кабінети і політичні центри наче стримуються з далекайдучими рішеннями і кроками. Політична лінія Губера, невисімі ще нині ясна, і висілі англійських виборів усталить передовсім дальший розвиток англо-американських відносин. Вони є нині центральні для розвитку світової політики. Вирішення справи репарацій усталить перш за все дальший міжнародний курс Німеччини. Шойно від тих обох моментів залежить дальше політичне оформлювання Європи.

Зенон Пеленський.

Економіка й політика.

(Від нашого кореспондента.)

Варшава, 2. березня 1929.

Господарська ситуація Польщі займала увагу союму і цілої т. зв. публічної польської опінії лише в перші дні-тижні бюджетової дебати. Тоді господарські моменти справді переважували у дискусії, яка велася над підлістю бюджету і тому мусіла торкатися загальної економічної політики уряду. Признання важкого господарського стану головним референтом бюджету проф. Кшижановський і проголошення ним тези, що слід радше припінити господарську кризу, ніж відволікати її підтримкою штучної кон'юнктури — було правдивою реалізацією для оптимістично настроєного урядового табору. Знаємо, що це шире і сильніше становище проф. Кшижановського дозволяло до певного конфлікту поміж ним і міністром фінансів і що в наслідку — н. Кшижановський зрісся головним бюджетового реферату, який автоматично перейшов до рук головного бюджетової комісії посла Бирки (теж Б. Б.). Однак перейшовши до подібного розгляду подвійних рефератів бюджету і приривши в море дрібніші цифри, посла природно втратили з очей цілість економічної справи. З другого боку ціла низка подій політичного характеру, які знову загострили перманентний конфлікт поміж союмом і урядом чи пак союмом БВ і опозицією, усунула взагалі економіку в тінь і висунула на чоло політичного дня політику. Таким робом первісна бюджетова дискусія проминула безслідно: не від-

билася вона нічим ані на урядовому законопроекті про бюджет салуючого року, ані на напрямку цілої дотеперішньої урядової економічної політики. Обов'язок — і з-міліардовий бюджет (з того поперх міліарда на військові цілі, рахуючи туди відповілі позиції з рефератів м-ства внутрішнього та торгів і промислу) і статистична піннішша політика Польщі носять на собі печатку тієї „радісної творчості“ санайійного табору, того широкого розмаху і буйного оптимізму, неоправданого ніякими реальними даними.

Ось січень місяць привів знову 78 міліонів зодол. торговельного дефіциту. 1927-ий рік у торговельному білліні зазначився недобором 350-ти міліонів зодол.; 1928-ий рік — дав того недобору на поперх 850 міліонів (найнижчий дефіцит був у березні, бо 163 млі., найвижчий у листопаді, бо 5 млі.), отже разом із січнем ц. р. маємо кругло один міліард триста міліонів зодол., які відійшли з Польщі за надбавку імпортованого краму! Не вважаючи на мирну війну з Німеччиною, на регламентацію і вальоризацію мит, польський експорт у 1928. році не перевищив суми 210 міліонів зодол., коли одночасно імпорт вніс висті щорічно перебістю 270 млі. (у березні м. р. дійшов навіть до 372 млі., у грудні впав до 235). Шкаво, що серед причин нового зросту закордонного імпорту до Польщі вкладають польські економісти на внутрішню кредитову скруту: польський купець халатється за закордонний крам а колючности, бо в крау він уже не дістає довшого кредиту, якого уділяють йому ще за кордоном! Очевидно, що до всіх аномалій господарського життя Польщі — це ще одна аномалія, яка довго не може тривати. Бо лиядига шораз гірші. Кошти продукції шораз виші, а грошей шораз менше. Люта нма вже вдарила по хліборобству і хто-зна, які ще будуть наслідки лиха. Невідомо теж, чи небезпечка повеней не завласть народньому господарству нового удару. Роста нужда, росте безробіття, яке цілі весни-літа не зменшить бузівельний рух, бо він майже замерлий (нині в Польщі около 180.000 безробітних по даним урядовим). А про позичку ані чичирки.

І ось у ції господарській скруті розвизна тайни: чому не надходить розвизка соймово-урядового конфлікту. Уряд в спутанні важкого господарського ситуації і не може дозволити собі на „сильні діла“, які так радо повів би за сильними словами. Тому теж сказав він до кишені безумовну демонстрацію, поведению абірною соймовою опозицією проти цілого уряду у відомій справі міністра Чеховича (внесок на поставлення у стан обвинувачення за переступлення бюджету на 1927/8 рік) і тому останній виступ в Радівіала у конституційній дебаті мал на меті розпоршити тривогу, що ось-ось на порозі новий державний замах. Господарська ситуація не дозволяє на люксус будь-яких нових внутрішніх політичних погресень. Господарська ситуація заважала теж немало на покванному прийінтії совітської пропозиції підписати ще одні „мировий“ договір, бо сама тій сумніває у мирозильність держави, яка переживає господарську кризу, що кризу непомірно поглиблює. Інша річ, що

господарську кризу використовує для політичної боротьби однакова сойм, що в уряд: сойм знає нинішній безсилість уряду і бо у найбодучіші місця (справа додаткових кредитів, справа нових податків, демонстраційні інтерпелляції у відповідь на відому останню заяву марш. Пілсудського в сенаті), уряд анову лякає сойм страхом поганого вражіння серед закордонної фінансєри а річно оперує термінологією „державних кошечностей“.

Тому однак, що від такої гри не покращає ані господарська ситуація, ані політична і що, навпаки, і господарський і політичний овид, сповніт шораз густішими хмарами — будучність досить неспелася.

І. Кедрич.

За океаном.

Зріст Українського Робітничого Союзу.

Друга з черги по силі українська асеккураційно-догомова організація наших земляків у Злучених Державах, Український Робітничий Союз, поведла в місяці січні т. зв. „золоту кампанію“ за приднуванням нових членів, призначивши тим, що придбають найбільше членів, ріжні нагороди. З „Народньої Воли“ (ч. 14 з 5. лютого) довідуємося, що ця „золота кампанія“ дала Українському Робітничому Союзові поперх 2.000 нових членів (дорослих і дітей). Позатім зорганізовано й кілька нових відділів У. Р. Союзу (відділ 272 ім. Г. Чупринки в Гемтрєм, відділ 181 ім. М. Січинського у Вункасет, відділ 184 ім. св. Михаїла в Лузерн, відділ 276 ім. Ів. Франка в Норвич). Таким чином Український Робітничий Союз має тепер понад 16.000 обезпечених членів у двох департаментах: для дорослих і для малолітніх. Майно його перейшло вже з кінцем 1928 року суму одного міліона доларів.

При цій нагоді варто зазначити, що Український Народний Союз, найбільша асек.догомова українська організація в Злучених Державах, має ок. 34.000 членів і понад два міліони доларів власного майна. За несповна два роки зібрав У. Н. Союз по своїх відділах понад 40.000 доларів (по кінець листопада м. р. 41.700 дол.) на будову дому-сиротинця і це хіба найкраще говорить про його силу і впливи серед заокеанської еміграції.

Третя по силі і значінню асек.догомова організація наших людей в Америці, католицьке „Провидіння“, від довшого часу не виказує більшого розмаху в праці. „Провидіння“ під оглядом кількості членів і під оглядом маетковим стоїть від двох літ майже на місці: число його членів доходить до 10.000, а майно його не доходить навіть до пів міліона доларів

З нагоди протиякогельного місяця лютого, купуйте масово карти „Рідної Школи“, звільнюючі від алькогельних напиктія! — Можна їх дістати по ціні від 2 зол у Кружках і в Головній Управі „Рідної Школи“, у Львові, Ринок ч. 10.

о. д-р Г. КОСТЕЛЬНИК.

Недоля великого автора.

З приводу книжки: „Василь Шурат: В обороні Потіїв Унії Письмо о. Петра Камінського Ч. С. В. В. завітора гр. кат. мітрополії 1685 р.“ (Наказом „Власної Допомоги“ у Львові, Львів, 1929. Стр. VIII+119.)

І цей старинний наш автор і його книжка, що її д-р Шурат в 1908 р. відкрив (дістав від пок. о. Паревича, пароха Кобиловського), не мають щастя. Книжка написана перед 240 роками, книжка в своїм змістом і стилем першорядної вагості, а наша література про неї не знала. Від весни 1914 р. досі лежала мизрукована в друкарні, тільки „причинки“ до неї були недокінчені, і не могла вийти в світ. Аж „Власна Допомога“ (священства кооператива у Львові) перебрала на себе наклад, і книжка по 14-ти роках своєї неволі-недолі в друкарні стала приступною для загалу.

Та вийти одна група духовенства постановила й в „стан обжалування“ — і її і автора і „Власну Допомогу“... „Памфлет! Памфліт!“ „Брилянт“ огиди й чорної клевети! Судпроти того наголовок брошури не оченилиа гаум або масловання якогось недоброго наміру видавця. Обубікування тієї книжки заходом катол. священничого товариства є ділом публічного згіршення.

*) По повній ції книжці витворилася біля неї доволі згушана і терпка атмосфера. Публікуючи цю статтю, ми маємо надію, що нею справді книжка та її змісту від сторінах нашого органу не витворимо. Вона ще буде моти мабуть і ішнійдопомоги. — Ред.

ня... Мабуть і Рим матиме роботу з тією книжкою, цінною, мудрою й повчальною книжкою, яка однак не має щастя, бо її нарід не має щастя, а вона це стверджує палкими словами: „тій бідині Русі іде, як а каменя“ (стр. 45). Не надаремне сказав Спаситель: „від того, хто не має, я те, що здається мати, відбереться від його“.

Замість тішнитися з відкриття, що ми в мизрушній, саме в найкритичніших часах для нашої нації, мали висококультурних, духово зрілих людей, що своїх сучасників переросли за 200 літ майбутності, замість брати собі науку з їх досвідів і просто „пророчих“ поглядів, замість того — судороги страху й недоволення, інпримінації...

Щось аломаного і хатного полишила історична формація в нашії психіці, що то в ції, то в тії групі при сякій чи такій нагоді проявляється. В усякому, певному себе народі по 240 роках кожному історичному документові воля. Так і Рим поступає. Який старинний, історичний документ може пошкодити народові чи церкві, коли є самочесна свідомість? Станити в стан обжалування видання історичного документу, і то перше видання, з якого світ шойно довідуеться, що такий документ існує, це в нинішніх часах завоєсть своєрідним — культурним — скандалом. „Маскування якогось недоброго наміру“? Досить буде згадати, що книжка видала перед 14-ти роками д-ром В. Шуратом, котрий власне в тих роках вславився як приятель і оборонець о. Василя. Його ціл не могла бути якась інша, як тільки наукова. Д-р Шурат зовсім не крився з наголовок оригіналу: „Manuscripta W. Ojca Kamińskiego pisane do pewnego Uniaty Litewskiego przeciwko Uniatom, ale nie dokoliczne“ (оригінал написаний в польській мові). „Далеко“ ми зайшли, коли видання історичного документу ішнеться „маскований намір“!

„Власна Допомога“ ні в чому не амінила змісту публікації, ані навіть титулу для неї не придумала. Її „провина“ тільки в тому, що виратувала книжку о. Камінського від сумної долі, бо книжка вже була призначена до крамниці „за масдо“. А якщо „Власна Допомога“ я мала при тім також свою побічну ціль, то — аджеж знаємо своїх людей — она ціл могла бути тільки така, щоби наш інтелегентний загал, передовсім духовенство, довідалися: на які манівці введено унію в давній Польщі, та щоби оминати пошкди предків. Ціль гідна всяких студій, бо ми я знов опинилися в Польщі, в тії самій атмосфері... А нияз книжка досі так аскраво, систематично, быстро і приступно не амалювала нам тих манівців, як книжка о. Камінського. В інших авторів знаходимо фрагменти, сльветки, а тут „фільмова цілість“.

Заголовок „В обороні Потіїв Унії“ безпосередньо не вказує на змістом книжки. (Хіба тільки в дальшій конвенції: о. Камінський хотів би бачити унію такою, як собі її Потія був адував.)

До самої квестії унії о. Камінський не мінається. Він з темпераментом критикує конкретні висліди унії в 60-их роках її іштування. Доходить скрізь до сумних підсумків, а всотакі ніодним словом не ставиться проти догматичної а ідеальної сторони унії або проти католицькому загалом. Про папу аласав з пошаною говорить, називаючи його „св. Отець“.

Якщо уважно вслухатися в мову о. Камінського, то стає ясно, що він знає національне становище його „ми“ має ріжні значіння: то треба під ним розуміти Василя, то „руську“ партію Василя, то православних (дуже часто), то анов цілу Русь: як уніятів, так і православних. Чапа: „А що ми тепер маємо трохи свободи“

ЖАДАНТЕ
французських паперів
до курення.

JOB

1510

A-10

3 Ромунії.

Українське краєве віче.

Дня 10. березня н. р. відбудеться в год. 230 пополуни, безпосередньо після Шевченківського свята в Чернівцях, українське краєве віче в освітньо-економічних справах українського народу в Ромунії. На віче, до якого почин дає українське студентство, закликають українські пресові органи весь український загаль.

Пастирський лист по українськи.

Архiepіскоп і митрополит Нектарій видав з нагоди початку посту пастирський лист до «хлєру й усіх православних християн епархії», в якому пояснює справлення юліанського календаря і справдливие назначення свитування Великого на 31. березня. Піднести мусимо тут, що це вперше від десятих літ появилися пастирський лист і в українській мові, що правда, тільки в перекладі д-ра Касіяна Бриндзана. Прецінь здогадалися Пресвященний Владика, що в його епархії живе як не більша половина православних вірних українців і що його послання, коли вони мають бути зрозумілі, мусять бути для вірних-українців в українській мові. В своєму листі говорить Пресвященний Владика також про відступлення від православної церкви, про впливи протестантів, адвентистів та інших сект, а також про фальшивих пророків, які ходять поміж нарід та «зводять нарід у своїх агітаціях».

(„Час“.)

Справа української школи на повітовій Раді в Чернівцях.

Дня 1. березня н. р. на засіданні черновецької повітової Ради радні-українці зложили устатки радника Леонтія Івасюка заяву, що з огляду на те, що досі не заведено української вишколової мови у народних школах, як цього жадає населення, й тому, що цей обітниця не сповнило правительство, радні-українці не мають довіри до урядової господарки й тому будуть голосувати проти бюджету й не будуть брати дальшої участі в нарадах бюджету. У слід за цією заявою голосували проти бюджету українські радники: д-р Іван Стрийський, д-р Кирилія, Данилюк, Леонтій Івасюк і Онуфрейчук. Ця заява викликала велике враження. Радні-неукраїнці й заступники правительства старалися переконати українців, щоб відступили від свого внесення, та радні-українці не відступили від свого становища. Сказав їм!

(„Час“.)

Сім мільйонів українців у Польщі мусять дати для „Прозвіт“ в ювілейному II році сім мільйонів членів. Вклад лише два золоті.

в обряді і в церемоніях, так це лиш тінь свободи“ (стр. 15). Русь тоді опріділялась головню обрядом, тому автор найбільшу вагу кладе саме на обряд: „котрий зберегти ліпше, ніж заживати всім розкошам цілого світа, а не зберегти рівняється загубелі“ (36).

Автор не нарікає на те, що Русь заклучила унію, тільки на те, що „янове уніяти“, як він їх поспійно називає, між якими „старшина майже еся з римського обряду“ (94), ненавидять грецький обряд (49) і безоглядно латинізують його, бридяться руською мовою (92), девастують церковне майно, безнастанно ворогують з собою — словом: доводять Русь до загубелі. Найбільше зісталося Василіянам, котрі „приймають до себе вірних, чехів, жемудинів, литовців, поляків, мазурів“ (61), і навіть добивалися в Римі, щоби їм дозволено відправляти богослуження по латині (72).

Очевидно, були між Василіянами й відмінки, до яких належав і сам автор, бо не тільки що представляє себе Василіянином-уніятим, що навіть бував у Римі та Венеції, але подібно знає всі інтимні моменти з життя Василія. Означте ті відмінки — „руська партія“ — були в меншині, а всю владу у церкві захопили „янове уніяти“, й вони то надавали тон у церковному житті.

Якщо правдиві факти, що їх о. Кам. напосить, то хто з нас нині не поставиться до них так само, як о. Каміньський? Хто з нас може оздобувати цю фазу унії, в якій унія опиналася в часах о. Каміньського?

Але чи факти правдиві? Чи це не памфлет, не напівліт? Хто відходить до книжки о. Каміньського без упередження, цей радше згодиться на протину скрайності: що це не памфлет, але біль і плач, Бремлі чинюча котрий глідів на реїни бруселима.

На практичні теми.

Дещо про звання присяжних землемірів.

I.

З нагоди візду українських інженерів та техніків, який відбувся в днях 2 і 3. лютого н. р. і на яким були нарікання на недостачу „посад“ та плалі слова „в світ да очі“, треба звернути увагу на вільне „звання геометра-землеміра, нині званого „присяжним мірничим“. Умови його праці може не є достаточо знай ширшому загальному наших техніків. І взагалі „вільно-професійні“ не зазначили як слід своєї присутності на візді.

II.

В Австрії був законом унормований стан авторизованих геометрів з академічною освітою. На б. російських землях, після інсталяції польської державності, палував у тій ділянці хаос. Ухвалена земельна реформа, утворення земських урядів вимагали багато технічних сил і до мірничих кинулися всі, хто лише почував себе на силах. Тоді міністерство земельних реформ видавало уповноваження до виконання помірів, зв'язаних з земельною реформою, під технічним надзором окр. земських урядів.

В 1925 р. вийшов закон „про присяжних мірничих“ (Д. З. Р. П. ч. 97 реч. 682), а до нього в 1926 р. прийшов ще розпорядок М. Р. П. (Д. З. Р. П. ч. 33. реч. 203). Законом цим назано управління й унормовано справу виконання звання „присяжного мірничого“. „Присяжним мірничим“ призначено виключне право переводити поміри публичного характеру в межах цілої держави, право свобідного вибору осідку урядування (за що адвокатський стан для свого звання довший безуспішно бореться), право видавання урядових документів, уживання круглої печатки з „голлем паньства“ і т. д.

По думці цього закону титул і право до виконання прис. мірничого може дістати кожний горожанин польської держави, який укінчив мірничий виділ у політехніці (3 роки) і відбув дволітню, реєстровану у воевідстві, практику, або укінчив середню мірничу школу і відбув 5-місячну практику, або той, хто ще в 1924 р. дістає уповноваження з міністерства земельних реформ. Мусів ще зложити практичний іспит перед комісією у Львові або у Варшаві і зложити службу присяги.

III.

Закон впровадив також перехідний період до кінця 1930 р., який має бути призначений на еволюційний перехід від хаосу в мірничстві до правно унормованих приписів. У тім часі особи, які працюють в мірничстві 10—15 літ, мають змогу дістати титул на обмежених умовах. І тут вийшов розпорядок М. В. Р. і О. П. з дня 8. лютого 1928 (див. „Пшегльонд Мернич“ ч. 6—7 з 1928 р., стор. 43) „w celu przysięcia z pomocą długoletnim pracownikom na polu miernictwa“. На основі якого в Держ. Мірничій Школі в Вар-

шаві, в часі переходовім, впроваджено в червні і липні іспити для екстернів на мірничих. Таких 100 осіб, і ниматане як мінімум улічення 4—6 клас середньої школи!

IV.

Ці відомості повинні не одного з наших техніків заінтересувати. Маємо багато старших самостійних робітників по технічних б'єрах, незалежених інженерів, які може стратили надію на самостійну працю. Другої такої нагоди не буде. Не виматається тут свідомо розетрованої практики, а вистане свідомство б. авторизованого геометра.

Кружок („коло“) мірничих у Варшаві уладить і н. р. а весною приготувавши курси, так, що по кількомісячних додаткових студіях інтересовані зможуть дістати право зареєструвати себе у воевідстві як кандидати на присяжних мірничих, а після зложення в осени практичного іспиту, одержати право до самостійного виконання того звання.

V.

Звання цивільного землеміра не легке і може не таке рентовне, однак дає можливість працювати для своїх і жити між своїми, що при теперішніх обставинах має величезну вагу. При кожнім судовім повіті є місце для бюро цивільного геометра-землеміра, а при повітах, де існують евіденційні катастри ґрунтового позатку, умовини для цив. землеміра просто знамениті. Поминувши більш парцеляційні роботи, яких тепер небагато, приходять поділи селянських ґрунтів, добровільні в егзекуції, при участі судових комісій, устанювання границь на підставі мапи і т. п. Треба лиш сидіти на місці і пильнувати бюро.

VI.

Останній виказ (виданий М. Р. П. в літі 1928) уповноважений до виконання мірничих робіт, по думці обов'язуючого закону, подає таке число присяжних землемірів:

	з того	українців	поляків	жидів
у Львові	48	6	38	4
у львів. воевідстві	70	6	42	22
у стан.	21	4	13	4
у терн.	29	1	12	16
у волин.	5	—	5	—
у польським	2	—	2	—

Повище зіставлення подає докладно стан, який панує в тій професії. З тих цифр бачимо, як в цьому фаху слаба участь українців. На підле воевідство тернопільське є лиш одно українське бюро, а на Волині й Поліссі отже на великанських просторах, ані одного.

В трьох галицьких воевідствах є багато міст, в яких є евіденційні уряди, а цілком нема жадного, ані польського ані українського бюро цивільного геометра. Міста ті є: Богородчани, Бірча, Копичинці, Яворів, Лявоцьк, Камінь, Струм, Вуськ, Дуляби, Устрики Дол., Балігопоз, Судова Вишня, Нальбірна, Делятин, Печеріжниця, Радехів, Бурштин, Букієсько, Риманів, Сколе, Галич, Товмач, Тисмениця, Тривка, Житомир.

Найглибша повага, задума й болісні чуття ціхують психіку автора. А це не є пригомою похвалою для памфлету. „Свідчусь Богом неба й землі: стоїть Христос в особах своїх служителів!“ (це про білне уніятське духовенство). „Гей, мій Боже! не ліпше те тисяч раз умерти, ніж гадати на таку огиду!“ (97). „З того прикладу можна пізнати, що добродіям римським (ан. польським) ксьондзам не треба єдності, але заглади грецького обряду“ (21). І так скрізь. Невжеж так виглядають памфлети?!

Важніші факти, що їх автор наводить, стверджені й іншими, й польськими авторами. Чи ті всі автори також памфлетисти? Для нас особливо цінні ті інтимні факти, що їх о. Кам. густо-часто наводить, бо саме вони дають відомим історичним фактам органічну, життєву цілість. Чи й ті факти правдиві? Відома річ, що майже в усіх розділах і товариствах є подвійна сторона: „домашня або інтимна“ та „публічна“. Неодна річ виглядає з інтимної сторони зовсім інакше, як з публічної сторони, де вона замаскована після лімог людського „ока“, о. Каміньський сам бачив всі ті інтимні моменти, які агадує, цілий дух його книжки свідчить, що вони правдиві, а по 240 роках хіба вже безпечно можуть люди про них допідітати...

Соблаговитися тією стороною тодішніх діячів унії — це ознака або наївності, або тенденційності, або нещепності себе. Ажмер в унії могли бути „недобрі часи“, коли бували і в цілій кат. церкві, на папському престолі... Наглий розрив з традицією, нагальна латинізація, наглий чужокі елементи на вишній церковній становища — цим була свого роду революція в наших церкві. А в революції, як при кожному кисненні, шумовини знаходять свій „час“.

Автор книжки був людиною не тільки глм-

боко освіченою, але й з природи незвичайно гадановитю. Його психологічна гама дорівнює гамі нинішніх письменників, з нього чудовий публіцист: його стиль блискучий, легкий, афоризмовий, підправлений бистроумною іронією. І тому його книжка не подібна до книжок з тих давніх часів, але до нинішніх книжок. Хоч одно місце для ілюстрації: „Всі доходи (з кобринської архимандрії) відбирає володимирський єпископ, Лого Милість о. Залеського, бо треба йому великого кошту на незмірну громаду поів. Сам добродіям з трубочкою ладить: аніжте вичитає десь духовний пожиток, що св. Василій, Атаназій та інші святі в еретиками воювали“ (42).

Ось так виглядають його „напасті“ на „унію“. Не на унію, як таку, тільки на „панів уніятів“. Якщоб автор був православний, то його полеміка цілком інакше виглядала би. Голі собі і подумати, щоб він не нападла унію з догматичної сторони, а православні не хвалили — на від усіх православних полемістів з тих часів. А може автор був уніятим тільки формально, а в душі православним? Деякі місця в книжці могли би погрізно та цим промовляти. Про „панів уніятів“ автор говорить: „Вони то нас переслідують і до них то ми маємо приставати“ (56). „Якже тут приставати до тих людей та й в який часом вони нас до себе притягають і валять, коли в самих нема згоди в самі душі й тіло гублять?“ (76). „До них то нам приставати і з ними думитися; в тім, з якими ото митрополитами їх мають невиносимий клоніт від дев'яносто літ“ (87). Це місця, які найліпше зрозуміти.

Хтож криється під цими „ми“? Консервативна уніятська-василіяньська партія? І це не виключено, бо роздор між двома партіями уніятських Василіянів мусів бути дуже великий, що можна дізнати хочби з тих кількох слів: „А мона-

Коли того є ціла низка оцдових повітів, які рівнож не мають бора цивільного геометра.

На ціла возинське повітство є лиш в Ковалі з бора і в Рівні 2 бора, а вже в Лупку нема ані одного! На Поліссі є лиш по одному борі в Бересті і Пинську, хоч там є найбільший парцеляційний рух. (Перепродажують парцеляції заїснені канцелярії, а місцеві мають по 30 робітників!).

З того видно, яке запотребування сил до праці в цій професії. Тому не дивно, що у Варшаві, аби випродувати в якнайкоротшому часі якнайбільше число самостійних робітників, так обійдено науковий цівна геометра, що перед айною мусів мати безумовно академічний степень. Проти цього не алався на ніщо і протест галицьких інженірів, членів львівської інженірської палати.

Само аляння землеміра вимагає організації і в найкоротшому часі повинна повстати при Українським Технічнім Товаристві з намічених секцій в першій мірі секція мірнича для оборони професійних інтересів. У часах виконування на наших землях земельної реформи, парцеляції, домасції, регуляції і т. п. така секція киче потрібна.

Інок. К. Целевич.

За національну назву.

Спростування „Руху Словянського“.

Від редакції „Руху Словянського“ у Львові дістаємо такого листа:

„Львів, 26. лютого 1929.

Хвальна Редакціє! На підставі обов'язуючого пресового законодавства прохаємо помістити на сторінках „Діла“ таке спростування:

„У зв'язку зі статейкою, поміщеною в ч. 10. „Діла“ з дня 16-го ц. м. під заголовком „За національну назву“, „Рух Словянський“ і українці, в якій пп. д-р І. Свенціцький і д-р М. Рудницький пишуть, що „передали ми до другого числа цієї статейки з виразним застереженням, що годимося на їх поміщення тільки тоді, коли редакція залишить для нашої національності, мови та літератури назву „українська“. Редакція дала на це агоду“. Далі-же закидають редакції нарушення „основного принципу вшанування авторської права, висловленого одним з нас ще й в коректі“, стверджуючи, що:

1) якійсь зобов'язань щодо термінології, суперечної з прийнятими в нашій журналі фільологічними принципами, ми не приймали, ані взагалі з авторами на цю тему ми не розмовляли і з ними не листувалися;

2) відомою з обох загаданих авторів ми не посилали друкарської коректи їхніх статей, отже автори не мали нагоди зазначити в коректі свого бажання.

З уисловими побажаннями
за редакцію „Словянського Руху“
Проф. д-р Т. Лер-Славинський“.

На марінесі „спростування“.

З нагоди цього спростування дістаємо такі пояснення:

1.

„1) Правдаю є, що редакція „Руху Словянського“ не розмовляла зі мною і не листувалась у справі поміщеної мною статті, бо вона звернулася до мене з проханням співробітництва через одного з основників „Руху Словянського“ проф. Б. Чурука, якому я заявив, що як *conditio sine qua non* свого співробітництва вважаю умовину, що редакція залишить термін „український“. Проф. Б. Чурук, після розмови з відповідальним редактором журналу передав мені відповідь, що би я написав статтю.

2) Редакція „Руху Словянського“ спершу прийняла мою статтю, а аж після цього „вирішила“ справу термінології на означення української національності;

3) Коли я побачив змінені в своїй статті терміни „український“ на „руський“, я пішов за висвітленнями в цій справі особисто до редакції „Руху Словянського“. Там підчас дискусії з присутніми членами редакції заявив я, що мені вистарчає чисто формальне застереження, яке я зробив передаючи цю статтю, щоби редакція не змінювала її тексту без мого відома. Коли присутній відповідальний редактор п. Віслоцький заявив, що він, на жаль, забув прислати мені коректу, проф. Лер-Славинський сказав на це, що коли це так, то він готов дати мені навіть у найближчому числі „Руху Словянського“ — „сатисфакцію“ заміткою від редакції“.

Мих. Рудницький.

II.

Заявляю отсим, що я дістав перед друком відбитку своєї загаданої статті „Руху Словянського“ і, побачивши в ній змінені терміни „український“ на „руський“, у коректі ще раз їх переправив. Доказом — рукопис моєї статті, який маю в своїх руках, а який звернено мені як прилог до коректи.

Д-р І. Свенціцький.

Віа Редакції: Зі зясованого ясно, що в редакції „Руху Слов.“ в деяких справах і питаннях панує повний хаос, а правила не знає, що робить лівця, себ-то гол. редактор проф. Лер-Славинський не знає, що робить виконуючий редакційні обов'язки і відп. редактор кустос Віслоцький. На всякий випадок поведіння редакції „Руху Слов.“ є насиріж нелюдяне і без сумніву віднепрактиковане. Таких сутніх річей, як національна назва, не перемінюється без порозуміння з авторами.

Присилайте негайно коладу та списки громад і гуртків, що ілюдували на „Рідну Школу“, щоби втягнути їх у загальний список повітів і громад, який ладить до друку Головна Управа „Рідної Школи“ у Львові, 7-мюн 4. 10.

Відгуки дня.

Коли прийде „День Ледняка“.

Над Европою нависла страшна будучина. Вчені впеvнюють, що вернеться ледяна доба, що все життя, разом з культурою і конституцією, задре в холодних обіймах білої смерті.

Коли подумати про те, то навіть такі події, як недавня промова марш. Пілсудського про бюджетових злодіїв, „Місяць запарошеної книжки“, чи банкові історії з тисяч і одної агентури, не роблять на нікого вражіння, буденність і відходять у тінь.

Ледяна доба в Европі! Що за жах, що за знищення!

Формально і наша Галичина належить ще до Европи і — на жаль — поділить з нею незавидну долю.

З загумінкової точки погляду може це нам бути прикре, але з загально-національного становища великої шкоди не буде. Забручанська Україна позбудеться раз на все політично-фільологічної болячки, якою є для неї наша країна. Уваляю собі і радість більшовиків. Не адалося їм зробити революції в Европі, то нехай-же ця Европа гине, разом з еміграцією, яка їм стільки нашкодила із комуністичними партіями, які їх стільки коштують. Коли величезний ледник насуне з півночі адовж Збруча, СССР відітхне: „Нарешті спокій від заходу!“

Але добре то собі жартувати, коли небезпека ще за горами... Якій то буде плач і лемент, коли вона стане перед очима, в усій своїй жахливості і грозі!

Наприклад:

З Високого Замку асувається на Львів страшна ледяна крига. Вона лізе помало, але зате певно, неблагано і нестримно. Ось досягла перших домі і навіть не спиняючись погребала їх під собою. Далі крига ковтула будки на Краківським, перевернула Преображенку і посунула на Ринок і на Руську. Тут напевно застане кілька-нація українських засідань, нарад чи конференцій і зробить з тим усім нарешті кінець, тільки — на жаль — не буде кому з того радіти.

Засипавши Львів, а провінцією упорється вже дуже скоро. Наша провінція, коли довідається про загалу фортів українського Львова, не буде навіть ставити опору. Що ми — мовляв — можемо, коли Львів не може!..

Так воно бувало в буденнім житті, так буде і в святячній день, „День Ледняка“.

Мине якийсь час і над Галичиною простягнуться сніжні пустарі, по яких гулятиме підбігунівий вітер.

А потім минуть віки і віки і колись на санках, запряжених у пси, прийде сюди полярна експедиція з Африки. Якийсь другий Нансен, Амундсен чи Кук почне розкопувати холодний гріб і витаскувати знайдене до музеїв.

Подумайте: скільки мамутів, мастодонтів, іхтіозаврів знайде він серед ледів країни, яка десь, колись, чомусь — називалася Галичиною.
Галактіон Чіпка.

стирі в Лещі жироничній черці, налявши о півночі з чималою ватагою гільтайства, о. Камінського зранили, потім сцїпалим в алязаного завели на саме римське Ріадло до Жиронич“ (67).

Одначе є і такі місця, котрі виразно кажуть, що ці „ми“ треба розуміти православну Русь: „особливо митрополит іх о. Жоховський, котрий напертає нас до віри, поклянувшись на примачині обітницї многих прикляів, вишаних св. Отцем“ (6). Автор, хоч сам уніят, тут ставиться на становище православних. Значить: він ворог унії? Не ворог, тільки критик.

Він бачив, що унія для нашої церкви і народу не принесла політичних полекшень. Пани виваляли корисні декрети для нашої церкви, але ці Польщі на такі булі зовсім не реагувано“ (36). Баче в унії, як П. „панове уніяти“ понимали, виваляла нова небезпека для цілості нашої церкви і народу. Наступни вромим образду, що був виразником нашої церкви і заразом народу. „Панове уніяти“ (чи „панове“ від італ. „дон“ ан. пан) оце нищення образу і традиції, нові порядки, котрі автор називає „неполоним неадалом“, оправдували „унією“. Очевидно під тим словом вони розуміли щось нового, що веде до краху. Га автор бачив, що це „крах“ є тільки лустим словом, а на ділі руїна поступав. Тому він раз-у-раз іронізує: „все те ніщо, бо унія свята“. „Тим словом вони все загаллять“ (47).

Автор мав свій хід думок: „якщо одним заля унії, другим заляла длауїї підбарачи церкви, одно лихо“ (36). Значить: ні унії, ні длауїї (православні) не ратуєть руської церкви. Щож отже? „Тож порозуміє воно не вибрутується з меприкази, аломити пусті обітницї, а розложитися просто в очі б ісоворотити про світлюму свей бели церковну, бо нема нічого левішого як те,

що орач оре волами, непомірно поділяючи їх“ (36).

Це гочко тяжкості в цілій книжці. Все інше не тільки ілюстрації до тої точки. Автор говорить дискретно, одначе доволі ясно. Уніяти і православні це баче ті „непомірно поділені воли, котрим орач оре“. Надіється на обітницї, що — мовляв — полекції прийдуть „свисте“, пусте. (Наля на такі „обітницї“ атавістична в нашому народі, а за всіди вона нас завела.) Передовсім треба, щоби всі сини Руси найшлися в світлюму тоборі.

Чи тим тобором має бути унія, чи длауїя, чи може тільки якийсь союз, автор не пересуджує справи. Не відкидав він унії в „доброду“ азначінні: „Щоб не додалося, що ми погорджуємо всім, що веде до унії“ (8). Одначе рішучо противився тації унії, яка мала би зніщити наш обряд і довести Русь до загибелі.

Книжка має форму листу, адресована до „Вашої Милости“. Та по ствердженні П. ціли стає ясно, що вона не писана до якоїсь спеціальної особи, а тільки призначена, щоби у відписх курсувала між людьми і робила настрій, як це нині часописи роблять. Автором такої дієсно мусів бути о. П. Камінський, визначніша духовна особа, яка мала доволі радця, щоби явно не видавати такої книжки.

Як собі пригадаємо, що це були часи, коли велася переверота, щоби в решту православних у Польщі приєднати до унії, то ціла книжка стане для нас вповни зрозумілою. Автор розкриває перед православними конкретний стан тодішньої уніятської церкви. Він дуже уважливий на свої слова. Не каже православним отверто й категорично, щоби не приступали до унії, а тільки ставить їм дискретні питання, щоби вони самі відповіли собі на них

Уніятм не каже покидати унії. Та одним і другим каже берегти образду і традиції, бо тим Русь стоїть.

Церковна унія в нашому народі це скомплікована проблема, алязана з проблемою образду, традиції, асиміляції, національності, політики... Постає питання, я відповімко на них: Чи унія, як П. розуміли і виконували сучасники о. П. Камінського, унія безоглядної асиміляції з латин. образом і польщином, була добре понятою унією? Чи о. Камінський без розбору мав затвлявати перед православними таку унію?

Замість відповіди, позволю собі навести факт.

В повілі Польщі ми опинилися в подібних відносинах, в яких доводилося жити о. Камінському. За галицьким церковним кордоном є польська унія (*wschodnio-slawiański obrządek*), яку ціла наша суспільність уважає за пониження нашої унії тай за денационалізаційний середник.

Книжка о. Камінського мала сповнити функцію нинішніх часописів. А тепер аналогія: Котрий з наших часописів заваляє перед нашими православними братами оцю „польську унію“? Навіть „Нова Зора“ підчеркує, що та унія дискредитує ідеал унії.

Якжеж отже осуджувати становище о. Камінського, коли той о. Камінський *redivivus* у цілій нашій нинішній суспільності? А воно в не може бути інакше, бо не вітмо — ні своєї ні чужої — унії надуживати для нищення образду і народності.

о. П. Камінський великий передовсім тому, що він у тих давних часах аумів осудити „панів уніяти“, же осуджуючи самої унії, як такої.

Сесія Ради Ліги Націй.

Справа участі литовського делегата. — Дебата в справі національних меншостей.

У понеділок передпоздним зібрався Рада Ліги Націй під проводом італійського делегата Шіаїої. На першій довірочній засіданні усталих денний порядок. Рада на внесення малярського та ромулського уряду постановила пересунути справу олімпіади до червня. Мін. закорд. справ Фінляндії Проккопе здав звіт із праці 14-ої сесії мандатової комісії. Чемберлен повідомив, що англійський уряд міг би пропонувати новий трактат між Англією й Іраком щойно на найба. сесії, бо ще йдуть переговори, що торкаються ревізії фінансових і військових справ трактату. Звіт мін. Проккопе прийняти. На внесення мін. Штресемана Рада постановила на 6. травня скликати до Женеві сесію господарської ради Ліги. Вкінці Рада іменує комітет 5-ох, що складається з правників, якого завданням є розглянути справу, чи слід ухвалити прохання Литви до допущення її представника до участі в нарадах над справою охорони національних меншостей. Рада постановила відбутися найближче засідання у вівторок.

ПАТ повідомляє, нібито комісія правників заявила відмовно в справі допущення делегата Литви. Останнє слово в тій справі скаже Рада на вівторковій тайній засіданні.

Велика дебата над справами національних меншостей починається у вівторок пополудні. У колах Ліги ждуть тої дебати з напруженням. ПАТ повідомляє з Берліна, будемо би півофіц. комунікат заявляє, що Німеччина не предкладає Раді якогонебудь меморіалу в меншостевих справах.

Сойм.

Другий проєкт зміни конституції.

У понеділок сойм радив далі над зміною конституції. Строн. Ха. оголосило було внесення на відкинення проєкту ББ в першому читанні. Це внесення не піддавали взагалі під голосування. В понеділок вплинуло до сойму внесення в справі зміни конституції, опрацьоване польською лівою. Правила не може зложити власного проєкту, бо не має для підпису потрібних 111 гол. Тому НД постановила свій проєкт оголосити в партійній пресі.

Сойм прийняв у 3-ім читанні проєкт новелі до розпорядку президента держави про устрій судівництва, а відкинувши усі мериторичні поправки, оголошені до 3-го читання. Прийняти резолюцію, яка зиває уряд пропонувати до 3-х місяців проєкт закону про платні судді і прокураторів та резолюцію, щоби уряд при укладанні лісти присяглих придержувався принципу, на основі якого на територіях, на яких обов'язує мовний закон, слід установити присяглими суддями по можності людей, які знають також відповідну мову, передбачену в цьому законі.

Опісля сойм приступив до конституційної дебати. Пос. Косціалковський (ББ) полемізував в постановами ППС, ухваленні в зв'язі з промовою марш. Пілсудського, та називає їх шкідливими для держави. Лівиця завелася на травневім перевороті, бо марш. Пілсудський станує позад партіями. Пос. Смола (Визв.): Створив партію, яка є горохом з капустою. (Веселість). Марш. Пілсудський — каже далі пос. Косціалковський — не авіа диктатури, бо вважає, що вона виканкала би шкідливу зміну в умах. Далі бесідник покинувся на брошуру проф. Моца, яка доказує потребу скріплення влади президента. Пос. Прагер (ППС): Проф. Моц це спеціаліст від шкірних недуг і досліджує щось інше. Пос. Хашіньський (ХД) боронить давньої конституції. В проєкті ББ бачить багато теорій, а принцип, що найбільшим правом є добро держави просто поганський, хоч на проєкті підписалося 2-ох католицьких священників. Пос. Комарішський (Ка. Н.) скінчив свою промову словами, що джерелом усіх недомогань не є конституція, а виборча ординація, яку треба змінити. Треба скасувати пропорціональність. Заявляється за рівноуправління сенату зі соймом щодо законодавчої ініціативи. Пос. Ян Пілсудський (ББ) полемізує з противниками удрінення права голосування військовим. Каже, що на „приказ“ голосують не лише військові, клір і різні організації залежні від кліру, голосують теж на приказ напр.: Союз домашньої служби св. Зити. Також члени професійних союзів.

Підчас конституційної дискусії промовляли теж жид. послан Грінбаум і Райх. Пос. Грінбаум сказав, що проєкт ББ не направляє помілок конституції, а все спроваджує до скріплення виконуючої влади. Конче треба усунути точку тяжкості, а саме в справі соціальних і національних відносин. ББ розуміє в проєкті як наріз загальнорожан, аж й він безсильний в справі нац. меншо-

стей. Усувається від полагоди тої справи та змиряє до такого скріплення виконуючої влади, щоби вона не потребувала рахуватися з домаганнями непольських народів. Жиди довели до створення трактатів про нац. меншості, але трактати остали на папері. Держави, що підписали ці трактати, хотіли анулювати ці підписи. Це не вдається їм. Пос. Райх говорив, що саме внесення проєктів причинилося до виснення положення, однак проєкт не має напярної. Проєкт трактує горожан як розпорощені атоми, які тільки вища сила може злучити.

На цьому дискусію перервали, а сам проєкт відіслали до конституційної комісії.

Розв'язання сойму вже постановлене!

„АВС“ в статті „На закрутці“ пише, що найрозумніше було б розв'язати сойм і розписати нові вибори або окрожувати конституцію на основі проєкту ББ. На думку часопису доля сойму в рішучих колах уже постановлена і нитки співпраці перервані. Відложення речинця остаточного порішення спричинене лише справою конечности ухвалення бюджету.

Ще один документ.

„Еко д' Парі“ оголосило ревелатійний документ, що Голандія не була нейтральна і в 1918 р. віддала до диспозиції Німеччини для перевозу війська гол. залізничні: Дальгайм-Рермонде-Гамонт і Ванль-Ромондо. На документі тим написано: „Вел. ціс. квартира, 5. червня 1918. В справі користування з гол. залізниц. Строго довіроче. Шефи штабів особисто відповідальні за додержання тайни документу“.

60-літній ювілей „Просвіти“ відсвяткуємо найкраще, коли всі від „мала до велика“ станемо її членами. Тож спішіться зі зголошеннями в члени, надсилайте вкладки й іншим пригадуйте.

По широкому світі.

Чергова конференція держав Малої Антанти призначена на 15. червня в Ілджі біля Сараєво.

Військовий бюджет Англії на найближчий фінансовий рік — 40,545.000 фунт. шт. на 505.000 менший як минулого року.

Еспанія загрожувє нова революція. У Барселоні бунтується військо.

У Пекіні збунтувався один полк війська і спонукав велику стрілянину на вулицях.

Райхстаг відкинув великою більшістю голосів резолюцію комуністів, щоби висловити недовіру кабінетові.

4-го ц. м. Гувер почав виконувати обов'язки президента Спол. Держав.

Париський денник „Юманіте“ твердить, що останніми днями в Польщі арештували яких 200 комуністів.

НОВИНКИ

— Протест проти підвишки комірного. У Кракові сама міська рада прийняла односторонню протестаційну резолюцію проти урядового проєкту, який хоче будувати домі фондом від нової підвишки комірного.

— Залізничний рух наладжується. На більшості залізничних шляхів сніг очищений. Дирекції залізниць мають на доручення міністерства ажити заходів, щоби наладити нормальну комунікацію. Тільки в дирекції станіславівській і виленьській праця протягнеться ще довгий час.

— Втрати спричинені морозами. З Союзу Українських Купців дістаємо таке повідомлення: Промислово-Торговельна Палата у Львові приготувала статистику матеріальних втрат, спричинених катастрофою метеликів і морозів. Союз Українських Купців у Львові визнає всіх своїх членів, щоби негайно подали до відома СУК, яких шкід зазнали внаслідок морозів і перерваної поштово-залізничної комунікації, як також, що втратило наше купецтво і промисел через те, що по причині морозів не могло випродувати або збути такої кількості товару, яку можна було випродувати або збути в нормальних обставинах. З огляду на те, що втрати купецтва матимуть рішучий вплив при вимірі податків, Союз Українських Купців (Львів, Підваддя 9) визнає українське купецтво і промисловців, щоби точні дати щодо матер. втрат прислали негайно в контору СУК, а найдалі до 15. марта ц. р.

— Поради для кандидатів подружжя. Міський відділ здоров'я оснував на вул. Хоружини 22. у товаристві „Міська станція опіки над матір'ю та дитиною“ поради для всіх, що маючи намір

Так виглядає оригінальне опаккування знайомих таблеток **ASPIRIN**, серединка у спокійного болю.

Вистерігайтеся безвартісних наслідків в інших опаккуваннях. До набуття у всіх аптек.

женитись чи вийти заміж, хотіли би мати інформації про своє здоров'я та про справи, якими досі не займається в нас школа, не цікавляться родичі супроти дітей, а книжки (часто сумнівної вартості) не в силі дати вичерпуючих відповідей. Така інституція, що має на меті дбати про здоров'я подружжя досягне свою повну мету аж тоді, коли наречені домагатимуться від себе крім присяги вірності ще й урядового свідоцтва здоров'я.

— Особисті вісті. Дня 7. лютого ц. р. відбулась у віденському університеті промоція на докторів всіх наук лікарських — студ. мед. Мирослава Комаринського і Степана Стека.

— З Високої Земельної Школи у Відні. Пишуть нам: В суботу дня 23. лютого ц. р. перед полуднем відбулось святочне відкриття проп'ямної таблиці в пам'ять тих, що згинувли в світовій війні. Сама таблиця амурована між першим і другим поверхом, артистично виконана; на самій горі є напис: „1914 — Нашим героям! — 1915“, під написом викутий меч, обведений терновим вінком і лавровими листками. Перед мечем княчить молодечі, який держить в обох руках посуду з жертвою. По обох сторонах меча вирізані по абетці імена впадших у бою, між якими находно і імена п'яток українців, а саме: Дмитро Колісник, Василь Лукач, Петро Кузевич, Егеєн Саєвич і Іван Заставний. Ці імена викопані заходами секції на В. З. Ш. „Земля“. На жаль, не можна було розвідатись, хто ще, окрім згаданих п'яток, з колишніх слухачів тутешньої школи згинув на війні. — Я. І.

— Син і мати — вбийниками. В селі-Щепанівці (пов. Підгайці) вбито підчас сну господаря Івана Венгжина кількома ударами сокири. Слідство виявило, що вбива його 17-літній син Станіслав і жінка вбитого Марія. Причина: родина незгода.

— Крадіж у станіславівській магістраті. Слідчий відділ у Станіславові повідомив, що в тамошній магістраті з залізної каси вкрадено 5.200 аоз. Слідство встановило, що крадіж допустився езекуторський помічник Юзеф Томашевський з Варшави, що від кількох літ був зайнятий у місцевому магістраті. Томашевський втік, полішаючи жінку та двоє дітей без засобів до життя.

— Жінка суддею в Варшаві. При варшавським суді для малолітніх призначили першу жінку Ванду Грабовську на становище асесорки.

— Різні вістки. Директор радіологічного інституту в Дувер проф. Бартон Скемелль зробив велике наукове відкриття: він ствердив, що при лікуванні рака хром дає такі самі висіди як радій. — З нагоди покінення Кузіджем становища президента, його други зробили його жінці дарунок з брошки, яка має великий брилянт в середині, а 200 мазих довкола. — Над Текасом пройшов бораїр, який поніс багато домів, поранив багато мешканців і вбив 7 осіб. — У Скандинавії великі морози, що на півночі Швеції доходить до 50 степ. — На передмісті Каїра згоріло 65 домів. — Якийсь американський мільонер призначує 50.000 дол. нагороду за лет доволі землі без зупинки; за такі гроші вмір не один сміливць! — У Булапешті скопич з мосту до замаралого Дунаю невідомий мушина і заведені серед криг.

— Дешевий експеримент. Перед бералінським судом стануло цими днями трьох комуністів обвинувачених у тому, що вони пірвали редактора соціалістичного „Форвертсу“ безпосередньо перед тим, як він має виголосити відчит у радіостанції. Вони заступили його і сказали свою пропагандову промову. Суд засудив їх на півтретя місяця в'язниці, прийнявши мотив, що вони зпо-

В журнале Вестник Сибири. 1924. № 10.